

<i>Sorszám:</i> Ny/19.	<i>Tárgy:</i> A Békési Polgármesteri Hivatal dísztermének elnevezése
<i>Döntéshozatal módja:</i> Egyszerű többség	<i>Véleményező bizottságok:</i> Humán és Szociális Bizottság
<i>Tárgyalás módja:</i> Nyílt ülés	<i>Előkészítette:</i> dr. Bocskay Árpád aljegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

A Békési Városvédő és Szépítő Egyesület (továbbiakban: Egyesület) nevében Serfecz Dávid azzal a javaslattal fordult Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete felé, hogy a Békési Polgármesteri Hivatal dísztermét Irányi Dániel, Békés egykori országgyűlési képviselőjéről nevezzék el, születésének 200. évfordulóján.

Rövid méltatás:

Irányi Dániel a márciusi ifjak társaságában tevékeny szerepet játszott a március 15-ei eseményekben. A Batthyány-kormány megalakulása után az igazságügyi minisztérium törvényelőkészítő osztályán titkárként tevékenykedett. 1848 júliusától az első népképviseleti országgyűlésben Pest-Lipótváros országgyűlési képviselője lett, és megválasztották az országgyűlés jegyzőjének is.

Jelačić szeptemberi támadásakor belépett az országgyűlés önkénteseiből alakított egységbe, részt vett a pákozdi csatában. Ezt követően Sáros vármegye kormánybiztosává nevezték ki. A január 4-ei vesztes kassai ütközet után végleg lemondott a kormánybiztosságról és az időközben ide költözött kormányt és országgyűlést követve Debrecenbe ment.

Tevékenyen részt vett az országgyűlés munkájában, lelkesen támogatta Kossuth Lajos politikáját és határozottan fellépett a Békepart törekvései ellen. Az 1849. április 14-ei függetlenségi nyilatkozat meghozatalakor ő vezette az országgyűlés jegyzőkönyvét. Pest felszabadítása után a főváros teljhatalmú kormánybiztosává nevezték ki. Ezt a tisztséget június 5-éig a kormány Buda bevétele utáni visszaérkezéséig töltötte be. 1849 nyarán a Felvidék egyik kormánybiztosaként az orosz betörés elleni felkelést szervezte. A hadi helyzet rosszabbra fordulása után követte az országgyűlést Szegedre, majd Aradra. 1850 januárjában Stájerországon át Svájcba, majd Párizsba menekült. Távollétében halálra ítélték. Bátyja, Irányi István, aki a szabadságharcban az I. hadtest hadbírójaként szolgált, hogy öccse menekülését segítse, a császáriak kezébe kerülve Dánielnek vallotta magát. Az ítéletet csaknem végre is hajtották rajta, életét gróf Szirmay István közbelépése mentette meg.

Párizsban újságírásból tartotta fenn magát, emellett rövid ideig egy vidéki nevelőintézetben angol, latin és német nyelvet is tanított. Kapcsolatot tartott a magyar emigrációval, 1859-ben az emigráns magyar kormány szerepét betöltő Magyar Nemzeti Igazgatóság jegyzője lett. E minőségében 1859 nyarán részt vett Kossuth Lajos III. Napóleonnal és Cavour gróffal folytatott tárgyalásain. 1861-ben Kossuth kérésére Torinóba ment, ahol a Magyar Nemzeti Igazgatóságot képviselte az olasz kormány mellett. Huzamosabb időt töltött Belgiumban, Nagy-Britanniában és Svájcban is. A közben létrejött kiegyezés hatására sem tért haza, mert az amnesztia feltételül

Előterjesztés Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2022. február 24-ei ülésére

szabott hűségesküt nem volt hajlandó letenni. Ennek ellenére – Kossuth ajánlására – 1868-ban megválasztották Pécs országgyűlési képviselőjének. A választás eredményét az országgyűlés megsemmisítette, de a megismételt választáson, 1868. március 14-én ismét ő nyerte el a mandátumot. Ekkor hazatért, de a hűségesküt ekkor sem tette le.

Hazatérésétől haláláig tagja volt az országgyűlésnek, kezdetben Pécs, majd 1872-től Békés város képviselőjeként. 1869-ben a Negyvennyolcas Függetlenségi Párt elnökévé választották. Ő volt a 48-asok kiegyezésellenes, teljes függetlenség-párti békés parlamenti reformtaktikájának kialakítója. 1884-ben a Függetlenségi Párt és a Negyvennyolcas Függetlenségi Párt egyesülésével létrejött Függetlenségi és Negyvennyolcas Párt elnöke lett.

A képviselőház egyik leglelkismeretesebb tagja s a legnagyobb figyelemmel hallgatott szónoka volt. Szigorú morálját és tiszta jellemét politikai ellenfelei is elismerték. 1886-ban alapító elnöke lett az Erkölcsnemesítő Egyesületnek. Kitartó küzdelmet folytatott a teljes vallásszabadság megvalósításáért és a polgári házasság bevezetéséért. 1850. március elejétől számos cikke jelent meg a magyarországi viszonyokról a francia Siècle és Presse, illetve az itáliai Opioné lapokban. Emlékiratai és jegyzetei alapján párizsi barátjával Charles Louis Chassinall megírta az 1848–49-es szabadságharc politikai történetét. 1869-ben majd 1873 januárjától 1874 januárjáig a Magyar Újság című politikai napilap szerkesztője volt.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen:

Határozati javaslat:

- 1. Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Képviselő-testületi üléseknek is helyet adó Békési Polgármesteri Hivatal első emeleti dísztermét Irányi Dánielről, Békés volt országgyűlési képviselőjéről nevezi el, halálának 200. évfordulójára tekintettel.**
- 2. Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete felkéri a Polgármestert, hogy a díszterem Irányi Dániel teremre történő elnevezésére tekintettel intézkedjen az ülésteremben Irányi Dániel arckép és az ülésterem bejárati ajtaján tábla elhelyezéséről.**

Határidő: intézkedésre azonnal

Felelős: Kálmán Tibor polgármester

Békés, 2022. február 18.

Jogi ellenjegyző

Pénzügyi ellenjegyző

Kálmán Tibor
polgármester

Békési Városvédő és Szépítő Egyesület

Békés Város Önkormányzata
Kálmán Tibor polgármester
részére

Tárgy: javaslat a Békési Polgármesteri Hivatal dísztermének
Irányi Dánielről történő elnevezéséről

Irányi 200

Tisztelt Képviselő-testület!
Tisztelt Polgármester Úr!

A Békési Városvédő és Szépítő Egyesület azzal a javaslattal él a Képviselő-testület felé, hogy a Békési Polgármesteri Hivatal dísztermét Irányi Dániel, Békés egykori országgyűlési képviselőjéről nevezzék el születésének 200. évfordulóján.

Irányi Dániel életéről, munkásságáról, Békés életében betöltött szerepéről készített dokumentációt, valamint pozitív elbírálás esetében a tervezett programot megkeresésemhez mellékelem.

Kelt.: Békés, 2022. február 14.

Tisztelettel:

Serfecz Dávid
Serfecz Dávid
elnök

Irányi Dániel

Irányi Dániel politikus, publicista, Toporcon, Szepes vármegyében született 1822. február 24-én. Tanulmányait Eperjesen, Késmárkon és Rozsnyón végezte, 1844-ben ügyvéd lett, s ekkor Pestre költözött. Irányi Dániel nem csak hivatásnak tekintette a képviselést, hanem szolgáltatnak is, amit alázattal végzett. Tevékenysége során mindig a közösséget szolgálta. Békés lakossága hálás szívvel emlékezik tevékenységéért, amelyet az elmúlt mintegy 120 évben a következőképpen örökített meg:

- 1903-ban utcát neveztek el róla. A képviselő-testület 326/1903. sz. határozatával döntött arról, hogy az Úri utca nevét ezentúl Irányi Dániel utcának hívják, ezzel kívánta megörökíteni emlékét az utókor számára.
- 1945-ben a városháza falán márványból készült emléktáblát állítanak tiszteletére (1872-1890)
- 1986-ban a Mezőgazdasági Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet (a Gál Ferenc Egyetem, Technikum Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium jogelődje) az ifjúsági szervezete felveszi Irányi Dániel nevét.
- 1987-től – minden évben – a fent említett intézet és a Békési Városvédő és Szépítő Egyesület a Szegedi Kis István református Gimnáziummal karöltve, közösen születésének évfordulója alkalmából koszorúzási megemlékezést szervez.
- 1998. március 15-én – a Városvédő és Szépítő Egyesület kezdeményezésére a város mellszobrot állított a városháza homlokzati fülkéjében. A mellszobor Veres Kálmán békési szobrászművész bronz alkotása, avatására 1998. március 15-én került sor az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 150. évfordulója kapcsán
- 2005-től a város vezetése a város tanuló ifjúságával együtt – március 15-én megkoszorúzza Irányi Dániel mellszobrát.
- 2006-ban megjelent Borbély János békési származású kutató, népművelő munkája: A „népképviselő Irányi Dániel és az agrármunkások (Békési Téka 36. szám) címmel.

Ki is volt Irányi Dániel? Az elmúlt 30 évben a megemlékezéseken a mindenkori előadók megismertették a várossal az országos hírű, közéleti személyiséget.

Irányi Dániel a városunkat – több mint 20 évig – országgyűlési képviselőként szolgáló, szilárd jellemű, független gondolkodású, demokrata elveket valló, nagyszerű életpályát teljesítő egyéniség.

Ebben az időben – ismertség útján – ha nem volt megfelelő jelölt otthon – igyekeztek országos jelentőségű, nem az adott településen élő, de segíteni tudó egyéniséget felkérni képviselőnek; a választópolgárok, - csak férfiak és cenzushoz kötve – megválasztották a jelöltet, amennyiben elfogadta a személyiség a jelölést.

A parlamentben többször szorgalmazta a megfelelő gátépítési koncepció kiépítését a Körösök vidékén.

Irányi Dániel több mint hat cikluson keresztül volt Békés város országgyűlési képviselője, s ez idő alatt mindössze egy alkalommal volt ellenjelöltje.

Irányi Dániel 1892 november 2-án Nyíregyházán hunyt el, Pesten temették el november 5-én.